

Zekâyı Geliştirmek

– Ali ÖZKANLI · 01 Aralık 2010

Zekâ ne kadar çok çalıştırılırsa o oranda güçlenir. Şemsiye gibi, ne kadar çok açarsanız o oranda geniş bir alan elde edersiniz. Zekâyâ egzersiz yaptırmanın yollarını şöyle sıralayabiliriz. Dinlediğini ve okuduğunu yorumlama, kelime ezberleme, kelime ezberlemenin en kolay yolu da kitap okumaktan geçer. Problem çözme ve bolca kitap okumamız gerekir.

Öğrendiğimiz bilgilerin hafızamızda kalması için neler yapalım?

Öğrenilen bilgilerin önemine inanmalı, bilgileri karşılaştırarak ilgi kurmalı, bilgileri sürekli tekrar etmeli, bilgileri şekil, şema, resim ve grafiklerle süslemeli, bilgileri yerinde ve zamanında uygulamalıdır. Artık günümüzde bilgileri öğretmek yeterli olmuyor, öğrenmeyi öğretmek gerekiyor. Hafızayı güçlü kılmak için gözü kötü ve çirkin şeylerden korumak gerekir

Değerli fikir adamlarımızdan Mahir İz'e öğrencileri, "Efendim nasıl oluyor da kırk-elli yıl önceki olayları daha dün olmuş gibi hatırlayabiliyorsunuz" dediklerinde;

- Bize eğitim verenler gözümüzü kötü ve çirkin şeylerden korumamızı öğrettiler. Yürürken biz sadece önümüze bakarız. Şimdiki nesil yolda yürürken gözünü sakınmıyor. Göz korunmaz, kötülüğe bakarsa o zaman hafıza zayıflar, diyor.

Atalarımız kissadan hisse almamızı öğütlemiyor mu? Okuduğumuz, dinlediğimiz, gördüğümüz her şeyden bir ders çıkarmalıyız. Ders çıkarmak yetmiyor, onu hayatımıza uygulamamız gerekiyor.

Rabbimizin bize verdiği akıl, zekâ, hafıza hepsi birer emanettir. Akıllı insan emanete hıyanet etmez.

Ben Bu Şiiri Biliyorum

Osmanlı padişahlarından Yavuz Sultan Selim'in hafızası çok kuvvetliymiş. Bir dinlediğini anında ezberlermiş. Şairin biri yeni yazdığı bir şiiri padişahın yanında okur. Padişah şaire:

- Okuduğunuz şiiri ben biliyorum. İsterseniz bir de ben okuyayım der ve şiiri okur. Şair şaşkınlık içinde kalır.

- Efendim, nasıl olur! Bu şiiri yeni yazdım. Benden başka birinin bilmesi mümkün değil der. Padişah yanındaki vezire bakar. Vezir de:

- Efendim, bu şiiri ben de biliyorum der ve o da okur. Şair ne olduğunu anlayamaz bir halde büyük bir şaşkınlık içindeyken, padişahın yanındakilerde sırayla şiiri okurlar. Şair şaşkınlıktan konuşamaz hale gelir. Şairi daha fazla şaşkınlık içinde bırakmamak için işin gerçeği anlatılır.

Padişah kendisine okunanı bir kez dinlemeyle ezberleyebilmektedir. Yanındaki vezir iki kez okunanı ezberlemekte, diğerleri de artan sayılarda ezberleyebilmektedirler. Şair bunu öğrenince rahat bir nefes alır.

Ebu Hureyre (r.a) duyduğu bir şeyi ikinci bir defa tekrar etmeye lüzum kalmadan ezberlermiş. İmam-ı Şafi Hazretleri "Duyup da unuttuğum bir şeyi hatırlamıyorum" dermiş. Hadis üstatlarından büyük imam hafıza dâhisi biriymiş. Bir milyon hadisin ezberinde olduğu söylenmektedir. Peygamberimizin vahiy kâtiibi olan Zeyd bin Sabit 15 günde İbranceyi mektup yazıp tercüme edecek kadar öğrenmiştir.

Beynimizi Tanıyor muyuz?

Uzmanların verdikleri bilgilere ve yapılan araştırmalara göre; İnsan beyni ortalama olarak yaşam boyunca 100 trilyon bilgiyi hafızasına alır. Beyinde 100 milyar sinir hücresi olup, kapasitesi 86 milyar yeni bilgiyi depo edebilecek yapıda olup, aldığı yeni bilgiyi önemli görürse kaydeder, önemli görmezse 15 saniye içinde siler. Beyin yaşlanmaz. Bilim adamları birçok kişinin beyninin ancak % 4-8'lik kısmını kullandığını söylüyorlar. Beynin sağ ve sol yarım kürelerinin farklı öğrenme ve işleme özellikleri olduğu bilinmektedir.

Zekânın gelişmesine kişinin kültürel alt yapısı, kalıtım ve inancın etkisi vardır. Daha hafıza tekniklerine uygun ders teknikleri geliştirilmeden çoklu zekâ teorisi gündeme geldi. Artık buna göre eğitim teknikleri ve yöntemleri belirlenmelidir. Milli Eğitim Bakanlığının müfredat programlarını değiştirip geliştirme çalışmalarını umut verici çalışmalar olarak görüyorum.

Beyin mucizev bir organımız, en büyük hazinemizdir. Başarı ve başarısızlık beyinle mümkün oluyor. Beyin 11 boyutu olan bir bilgi makinesi. İnsanoğlu řu an beyin teknolojisinin çok gerisindedir. Beynin ğrenme kapasitesini ölçmek mümkün değildir. Beynin kapasitesinin aklın alamayacağı lde sınırsız olduğunu bilim adamları söylüyor. Beynimize adeta dünyanın bir modelidir diyebiliriz.

Beyin yaklaşık 120 milyar nörondan oluşan muhteşem bir organ. Mercimek byklğindeki bir hafızaya 90 milyon kitaplık bilgiler sığabiliyor. İnsan aklının alması zor görülüyor. Bir insan beynini tam kapasite ile çalıştırırsa dünyanın en akıllı adamı olur. Bugün dahiler bile beyinlerinin ancak % 10-15'lik, ilim adamları, % 4-5'lik, normal bir vatandaş ise ancak %1'lik bölümünü kullanabilmektedir.

Kahvaltı Yapın Beyniniz Glensin

www.hekimce.com sitesinde yayınlanan habere göre; Boston Tufts niversitesinde bir grup bilim adamının yaptığı araştırmada kahvaltı yapmanın beyni güçlendirdiği, günde 1 dakika zihin jimnastiğinin beyin gücünü artırdığı, diyetlerinde zengin demir alan öğrencilerin diğerlerine göre IQ'sunun daha yüksek çıktığı, 500 ğrenci üzerindeki araştırmada kahvaltıda tahıl türü yiyecekler, yumurta ve peynirle beslenenlerin sınavlarda kahvaltı yapmayanlara göre daha yüksek not aldıkları belirlendiği belirtiliyor. Yine kültür-fizik egzersizleri yapmanın, bol bol sebze ve meyve yemenin de beyin için yararlı olduğu açıklanıyor.

Beynimizi daha verimli kullanabilmek için neler yapılması gerekir. "Okumak beyin gelişimini hızlandırıyor. Öğrenilen bilgiler üzerinde düşünmek, yeni bilgiler üretmek, hayal etmek beyni geliştiriyor. Gezenler, görenler ve uygulayanlar daha iyi öğreniyor. Hikâye yoluyla öğrenmenin beyin tarafından daha iyi algılandığı belirtiliyor. Beyin üzerinde yapılan araştırmalar önemli bilgilerin tekrar yoluyla uzun süreli hafızaya kaydedilmesi gerektiğini söylüyor. nemsiz görülen ve tekrar edilmeyen bilgiler geçici hafızaya kaydediliyor ve bu bilgilerin büyük bir bölümü bir gün içinde siliniyor."